

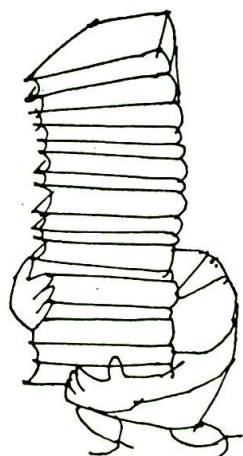
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 22

81. ÅRGANG
29. NOVEMBER

1969

s.

VI VELGER 4

(AV DE VI HAR RUKKET Å LESE)

KLOVNEN: «BONDEVIK OG ÅROLILJA»

(Side 351)

MENIGHETEN PÅ ROMERIKE

(Side 346)

TROSAKT ELLER HYKLERI?

(Side 350)

LESERNE SKRIVER:

«BRØDRE» OG «SØSTRE»

AV LARS ROAR LANGSLET

Hr. redaktør,

Jeg har stundom hørt innvendt mot de liturgiske tekstene på norsk at på enkelte punkter diskriminerer de *kvinnen*: De lar nemlig presten bekjenne sine synder for «dere, brødre», og innbyr til bønn foran offerhandlingen med ordene «Brødre, be at mitt og deres offer må bli funnet verdig...» Som om det ikke også er kvinner eller «søstre» til stede! Dette utlegges vel som et nytt tegn på den «androsentrisme» eller mannen-i-sentrum-holdning som Kirken tradisjonelt har vært preget av, og som nu også må ha smittet Sprogkommissjonen. Enkelte reformivrige geistlige skal allerede ha prøvd å bøte på fadesen, ved konsekvent å tilføye «og søstre» der hvor «brødre»-formelen brukes.

Et par ord til forsvar kan kanskje virke klargjørende:

I norsk religiøs sprogbruk har or-

det brødre en gammel og solid status som betegnelse på menneskenes fellesskap i Kristus. Det brukes til stadighet i Bibelen, *uten noen kjønnsdiskriminering*. Mesteren sier til oss at «I er alle brødre» (Mt. 23, 8) og «Hvad I har gjort imot én av disse mine minste brødre, det har I gjort mot meg» (Mt. 25, 40). Det er Paulus' tiltale til menigheten: «Derfor, mine elskede brødre, vær faste, urokkelige...» (1. Kor. 15, 58); og det er gått inn i liturgiens formel-sprog som innledning til epistellesningene i Messen: *Fratres — brødre*. Når epistel-forfatteren skal bringe en særlig hilsen til en kvinne i menigheten, kalles hun nok «søster» (Fil. 2); men jeg har ikke funnet ett eksempel på tiltalen «brødre og søstre» til menigheten. «Brødre» er det bibelske begrep for et fellesskap hvor det ikke er «mann eller kvinne» (Gal. 3, 28), fordi alle er ett i Kristus.

Denne bibelske sprogbruk har nedfelt seg i en «kjønnsnøytral» betydning av *brødre* i høytidelig stil. Når Schiller skriver «Alle Menschen seien Brüder», er det naturligvis ikke bare den maskuline del av menneskeheten han har i tankene. Konsekvent nok er «broderskap» det tilsvarende abstrakte ord for det personlige fellesskap mellom menneskene.

Det er og blir komikk å ane noen form for kjønnsdiskriminering i denne vel innarbeidede ordbruk. Diskrimineringen innføres først av dem som ser seg beføyet til å legge til et «og søstre». Psykologisk kan jeg nok forstå at en prest finner det merkelig å tiltale en menighet som f. eks. utelukken består av ordenssøstre, med «brødre». Men ubehaget skriver jeg fra at man uten grunn leser kjønnsbetegnelsen inn i et tradisjonelt religiøst uttrykk.

I analogi med dette er også «tjener» brukt i de nye norske messetekstene som fellesord for de latinske *famulus/famula* (særlig i bønner for de avdøde). «Tjenerinne» er et kunstord, som nok kan passere i Marias «Se jeg er Herrens tjenerinne», men som neppe har noe å gjøre på norsk i en differensiering av kjønn blant «våre brødre som sov inn».

Muligens kan det også ha sin interesse å påpeke at sprogutviklingen på norsk beveger seg bort fra dublettord etter kjønn for forskjellige yrker. «Lærerinne» er nok fremdeles i bruk, men yrkesbetegnelsen er nu «lærer» også for kvinner.

Har da ikke også «brødre og søstre» status som religiøst uttrykk? Jo — i bestemte religiøse miljøer, først og fremst i visse sekter, hvor «broder» og «søster» er tiltaleord på linje med «kamerat» i kommunistisk jargon. Jeg tror imidlertid ikke at en slik sprogbruk gir den rette stilistiske modell for vår katolske liturgi på norsk.

Lars Roar Langslet
(formann i Sprogkommissjonen).

SANNHETENS ØYEBLIKK

AV SONIA LØCHEN

Hr. redaktør,

Da jeg leste hrm's anmeldelse av tyrefekterfilmen «Sannhetens øyeblikk» i nr. 20 av St. Olav, måtte jeg beundre den letthet hvormed han hever grovt dyreplageri opp på metafysikkens og mystikkens høyder, ja han fornemmer «direkte filosofiske undertoner». Det er så godt gjort at en jammen må holde hodet klart om en ikke skal føres bak lyset. Naturligvis kamuflerer han sin begeistring bak mange anstendige forbehold: han tar stort sett «det prektige og plagede dyrs parti», han kaller de andre tilskuerne «det ekle publikumet på tribunene», og forsikrer at han selv aldri går på virkelige tyrefektninger, hvilket turde være unødvendig skal en tro hans ord om filmens realisme. — Men altså, sett med den rette filosofiske innstilling, som er høyt hevet over noe så uvesentlig som dyrs lidelser, er det en stor, ja opphøyet opplevelse. «Norske dyrevenner» som kunne tenkes å protestere, latterliggjør han ved å snakke om «doktor Dyregod», og nevne slagordet «Vær god mot dyra».

Legg særlig merke til a-formen i ordet dyra, midt oppi rent riksmål, på en like enkel som genial måte får han kastet et komisk skjær over tyrefektningens norske motstandere, får dem til å virke barnslige og bondske sammenlignet med den gamle spanske kulturs forfinede sadisme. Videre sier han «Denne anmelder tror seg ikke spesielt sentimental når det gjelder dyr». Er det ikke merkelig at barmhjertighet mot dyr, de mest mishandlede og vergeløse av alle jordens skapninger, alltid blir stemplet som sentimentalitet, især av de såkalte høyintellektuelle. Men ennå merkeligere er det at en representant for den kirke som daglig anroper Gud om nåde, ikke ser det anstøtelige i å forsvare tyrefektningens nådeløse grusomhet mot de Guds skapninger vi er satt til å herske over. — Anmelderen bruker så fine ord og vendinger om det interessante ved «Spanias merkelige forening av raffinert sivilisasjon og primitivitet; av urgammel livskunst og utemmet villskap», at det må virke

(Forts. s. 354.)

DISSE TEOLOGENE

Det har vært sagt at sosiologisk og historisk betraktet er de store teologer — de små er det ikke så farlig med — nesten bestandig også store urostiftere. Det hører til velprøvet kirkelig praksis å isolere dem gjennom taktisk-organisatoriske tiltak. Likevel er det godt å vite at Kristus selv var en urostifter. Og det er derfor slett ikke rart at Kirken trenger disse teologiske urostifterne, uten dem ville kanskje Jesu glødende budskap som lovet å antenne en verdensomspennende ild, bli kjølet ned til behagelig og koselig værelsetemperatur. Budskapet om Gudsriket er mer eksplosivt og farlig enn den ærbare spissborgerlighetens lunkne tevang.

Det er derfor en av de gledeligste ting som har hendt i Kirken i de siste år at en fri, selvstendig og internasjonal kommisjon av teologer ble satt i det kirkelige læreembedes tjeneste av paven. Denne kommisjon kom for første gang sammen i Roma fra 6. til 8. oktober i år, kort for Bispesynoden. Kommisjonens diskusjoner gjaldt hovedsakelig spørsmålet om pluralismen i teologien og utøvelsen av det kirkelige læreembedet under nåtidens forhold. I en atmosfære som kommisjonens medlemmer kalte fri og åpen ble en rettmessig og nødvendig pluralisme i teologien, også vedrørende lærespørsmål, anerkjent. I sin åpningstale har Paven selv anerkjent denne mulighet ved å forsikre at han respekterte den spesifikke frihet i den teologiske vitenskaps og forsknings uttrykksform,

uten den gis det ingen mulighet for utvikling. Han forsikret videre at kommisjonens oppgave ikke ville være underkastet noen betingelser, at omfanget av deres arbeid ikke vil bli innsnevret og at det ikke vil bli lagt noe til hinder for deres rettmessige undersøkelser og logiske formuleringer.

For å kunne arbeide på den mest formålstjenlige måte har teologenes kommisjon blitt oppdelt i flere sub-kommisjoner. Foreløbig vil de arbeide med 4 problemer: 1. Troens enhet (hvor langt kan pluraliteten gå i teologien uten at troens identitet blir oppgitt). 2. Prestedømme (forholdet mellom det almindelige og det hierarkiske prestedømme, prestenes solibat, deres forhold til biskopene, deres selvstendighet og ansvar). 3. Det kristne liv og menneskehetens fremtid (håpets teologi, utviklingsproblematikk, samfunnsmessige strukturforandringer, revolusjon, Kirkens samfunnskritiske funksjon). 4. Den kristne morals erkjennelseskriterier (autoritet og personlig samvittighet, gis det en blivende morallov etc.).

Vi kan bare hilse denne teologiske kommisjons tilblivelse med glede. Hvor idag problemene er så mange og differensierte og kaller på faglig kompetanse om de skal løses riktig, kan dens medlemmer fullføre en vital og vesentlig funksjon for det kirkelige læreembede.

D. J. B.

FREDAGSGAVE OG SOLIDARITET

«Det er oppmuntrende å lese om hvordan den kristne solidaritetstanke slår igjennom mer og mer i vår privilegerte verdensdel. Foruten bispedømmene og sognene har i England også en rekke katolske privatpersoner forpliktet seg til å gi en til to prosent av sin bruttoinntekt til utviklingshjelp, og til kampen mot sult og fattigdom. I Frankrike har biskopene anbefalt en ukentlig avholdsdag fra tobakk, alkohol og andre nytelsesmidler for med de innsparte midler å kunne hjelpe medmennesker i nød. Jeg kunne hente frem mange fler eksempler som alle peker i samme retning: Et kristenfolk i kvalitativ vekst, en Kirke hvor aksentene forskyves fra utvortes praksis til indre opplevelse av vår samhörighet i Kristus og felles ansvar for Hans rikes vekst.

Med de pengene offer og giverglede har innbragt har vi i år kunnet sende kr. ett tusen pr. måned til barnehjemmet Govap i Saigon, Vietnam, og har dermed bekostet oppholdet for 40 foreldreløse barn. Det er ikke dårlig. Men vi skulle gjerne også fortsette neste år, og gjerne øke antallet av barn vi underholder. Det kunne vi nok make hvis alle som har globuser brukte dem og sendte oss resultatet. Jeg er lei for å måtte si at altfor mange globus-innehavere ikke har latt høre fra seg i hele år.

Vi har også mange spareglobuser på lager ennå. Forsøk om du kan få venner og kjente i menigheten til å gripe tanken om

Fredagsgaven. Det er et apostolat i seg selv, du er med på å gjøre kristenlivet dypere, ekttere og sannere for dine trosfeller.»

Harald Taxst, Caritas-leder — i et brev om norske katolikkens «Fredagsgave».

SLAVE- SKIP

Den danske forfatteren Thorkild Hansen sa nylig i et intervju at utgangspunktet for hans bøker om dansk slavefart mellom Afrika og Vest-India hadde vært et besøk like etter siste krig i Auschwitz. «Det som slo meg,» fortalte han, «var ikke først og fremst at tyskerne hadde gjort det vi så sporene av, men at mennesker hadde gjort det mot hverandre.»

Og han tenkte: Egentlig ville kanskje vi selv (dansker, skandinaver) være istand til å gjøre noe like forferdelig...

Og det har de kjære skandinaver altså vært i stand til så sent som i annen halvdel av det 17. århundre. Et veldig historisk kildemateriale er innsamlet og gjennomgått før Thorkild Hansen begynte selve skrivningen og resultatet, bøkene om en slavefart som hadde innbrakt mange penger til de fine familier i København, lar oss ikke være i tvil: Den samme djevleskap som fantes i Auschwitz truer også hyggelige mennesker som oss.

Vi anbefalte for et år siden den første av disse bøkene i ST. OLAV. Denne førjuls-tiden følger Gyldendal opp med den neste, *Slavenes skip*. En fremragende skildring av transporten av de ulykkelige afrikanerne fra de dype skoger i deres hjemland til plantasjonene i Vest-India. Akkurat som i første bind merker man fort forfatterens dirrende sinne over de kvasi-kristne velsignelser og tanker som fulgte skipene på deres «eventyrferd» — det er dessverre ikke rart at ærlige mennesker den dag idag møter en del kristen tale med sunn skepsis. Man aner, frykter, misbruket av ordene, man er i enkelte tilfeller direkte

I ÅRETS BOKSALG VELGER

NAT TURNER

Titusener av afrikanere ble ført i lenker over havet i slutten av det 17. århundre. William Styrons roman NAT TURNERS BEKJENNELSER (Cappelen) foregår i 1831, en eller to menneskealdre etterpå. Det første og eneste slaveopprør i Statene fant sted i august det året.

Med stor dikterevne bygger Styron, som Thorkild Hansen, på autentiske dokumenter. Lederen av opprøret, neger-slaven Nathaniel Turner diktet for han ble hengt en utførlig «tilståelse» — det er dette papir Styron bruker. Og resultatet er, for annen gang denne høsten, en opprivende beretning om hva mennesker gjør mot mennesker — blindet av raseteorier, av en religion de ikke oppfatter meningen med, av sin egen egoisme og sin dumhet. Under rettssaken mot opprøreren Turner (som selvfølgelig ble knekket og tatt til fange etter tre blodige døgn på frifot) blir det sagt noe om «de karakteristiske trekk ved negerens hode — det sterkt tilbaketrukkne kjevepartiet . . . det skrånende kraniet med den lave fremskutte pannen, den groteske, dyriske bredden mellom ørene og savnet av de vertikale lap-pene som hos andre arter er forutsetningen for den høyeste moralske og åndelige utvikling.»

Et par menneskealdre etter at slave-skipene kom over havet var man kommet langt med å «videnskapelig» klassifisere de ulykkelige som undermenesker. Denne Nat Turner var ett av dem, ikke noe annet. «For med sitt formløse, primitive, nesten rudimentære kranium lider negeren av en alvorlig mangel . . ., så alvorlig at hans

redd for humbug med Kristi ord.

Og *Slavenes skip* viser blant annet at vi har en god del humbug å svare for.

Men den viser altså også noe mer:

At det ikke bare er rå tyske torturister, men også tilsynelatende fredelige nordboer som har anlegg for å svinge pisk og kølle over andre mennesker. *Got mit uns* var et begrep som med rette forarget oss under siste krig. Men skal vi nå være ærlige så har det altså vært mange mødre, kjærestere og fruer som har sendt sine menn ut på dødsseilasen i slavefartens dager med den samme fortrøstning: Gud vil bistå gutten min (mannen min) i det han nå skal gjøre.

Det er sunt for de kristne i det lille Skandinavia om de nå plages en stund av tanker på denne humbug.

Prisen på de beste slavene i Dansk Vestindia lå sånn noenlunde midt mellom prisen på en hest og prisen på en bra båt. Dette gjaldt dog ikke slaver som det hadde blitt skadet på: «. . . syke og beskadigede slaver kandaes for 20 til 30 rigsdaler, ja, undertiden for 10, ligesom sygdommen og skaden er stoer eller liden.» Og skader var det selvfølgelig når en

stolt slavebåt kom frem med hundrevis av mørkhudete, skremte og syke liggende i stabler i lasterommene. 41 000 afrikanere ble fraktet som kveg over havet til plantasjonene på danske skip — mange kom aldri frem. Nøktrent beregnet døde over 8000 underveis i disse grusomme årene, en femtedel av «det som var innkjøpt».

En ting til i denne korte anmeldelsen som har ett mål: Å få så mange

som mulig til å lese boken og ikke glemme den:

Det store bibelselskapet The Society for the Propagation of the Gospel som eide noen plantasjer, brennemerket sine slaver med bokstavene SPG. Jo, menneskeheten skrider unektelig meget langsomt frem, av og til står den tilsynelatende stille. Mellom slave-skipenes og gassovnenes dystre virkelighet.

Å. R.

REDAKSJONEN BLA. DISSE BØKENE:

streben mot utvikling — som hos andre raser har fremkalt menn som Newton og Platon og Leonardo da Vinci og et oppfinnervenn som James Watt — er håpløst hemmet, ja, man kunne si forkjølet. Slik at vi på den ene side får Mozarts herlige musikk og på den annen side fornøyelige, men barnslige og uninspirerte sanger, på den ene side Sir Christopher Wrens praktfulle byggverk og på den annen side ubehjelpelige gjenstander og potteskår fra Afrikas jungel, på den ene side Napoleon Bonapartes strålende militære bedrifter og på den annen . . .»

«Han (anklageren) avbrøt seg selv og gjorde en bevegelse i retning av meg: På den annen Nat Turners formålslose og patetiske opprør . . .»

Det spilte ingen rolle egentlig for denne bedømmelse at Turner var en mann som var vel hjemme i den hellige skrift, predikant og kristen. Var han kristen, var han dog en farvet kristen. Og det var ikke helt det samme. (Vi er dessverre heller ikke ferdig med dette problem i 1969. Vi skrider stadig langsomt frem, tenk på mange hvites forhold til en annen pastor, dr. Martin Luther King. Også han manglet etter deres mening visse mystiske «vertikale lapper».

Nat husker godt hvordan han hørte Guds ord i slavetiden, han selv var ikke verdig til å brukes i en kirke selvfølgelig:

« . . . og på vei opp hørte jeg Richard Whiteheads stemme, nasal og lys og feminin som alltid, selv nu mens han formaner den sorte, svette forsamlingen: Og tenk hvor forferdelig det ville være, etter alle trengsler og lidelser i dette liv å komme til helvete i det neste, og etter å ha slitt ut deres leger i arbeidet her å havne i et langt verre slaveri når dette er over og deres elendige sjeler kommer i hendene på djevelen for å bli hans slaver i helvete i all evighet, uten håp om noensinne å bli sloppet fri . . . Høyt over den hvite menigheten, oppe under kirketaket, i kvelende, dampende varme som fra en ovn, med myriader av svevende støvkorn, sitter negrene, sytti eller flere fra gårdene i distriktet, på slitte trebenker uten rygg, eller hulter til bulter på galleriets knakende gulv.»

Jo, sandelig her er nok en bok som man gjerne vil be folk om å kjøpe og lese. Det grenser mot feighet i k k e å lese den.

A. R.

KJEMPE- FAKKEL

Gyldendal har sendt ut Det nye testamente i Erik Gunnes' oversettelse som *Kjempefakkel*. ST. OLAV brakte en inngående vurdering av oversettelsen da den kom på bispedømmets forlag for vel et år siden (boken ble anmeldt av professor Einar Molland), vi skal i forbindelse med «billigboksaget» bare minne om professor Jervells ord nylig i «Vår Kirke»: « . . . jeg vil ikke betenke meg på å anbefale oversettelsen til alle, om katolikk eller protestant, om troende eller tvilende.»

Boken, i denne utgaven med en forside etter Georges Roualts maleri La Sainte Face, virker som originalutgaven befriende — moderne i ordets gode forstand. Og det er hyggelig at vi nå kan slutte oss til en rekke av mange gratulanter. Erik Gunnes har virkelig maktet å gi videre en oversettelse fra de greske grunntekster som sikkert i årene fremover mer og mer vil bli stående som den norske bibeloversettelsen.

Red.

TROEN I PRAKSIS

Som kristne er vi engasjert i et frelseshistorisk drama som kalles den guddommelige åpenbaring. Fordi den fullbyrder seg i menneskeslektens historie, kjenner åpenbaringen til flere etapper eller stadier. Dens begynnelse ligger i den «naturlige» åpenbaring ved Guds skaperverk som, etter Pauli lære, gjør Guds usynlige vesen synlig for den menneskelige tanke. Invertfall som en anelse om et mysterium bak alle ting, slik at mennesket kan famle seg frem til Gud og finne Ham.

Men forat mennesket allerede i dette liv skulle kunne nå frem til Guds erkjennelse «med visshet og uten feiltagelse», åpenbarte Gud seg selv personlig fra begynnelsen til menneskeslektens stamfedre. Denne personlige eller overnaturlige åpenbaring tjente ned igjennom mange århundrer som en forberedelse på et universelt plan til Evangeliets frembrudd og oppfyllelse i Kristus.

Nu, dette universelle plan var det stade hvorfra Gud, på den av Ham fastsatte tid, kalte Abraham, sluttet en pakt med ham og gav ham loftet

AV PATER
D. J. BOERS

om at han skulle bli et stort folk i hvem alle andre folkeslag skulle bli velsignet. Dette folk som Herren således av nåde utvalgte seg, er Jødefolket, som derfor er blitt kalt: det utvalgte folk eller også paktens eller loftets folk. Av dette folk er det at i «tidens fylde» Kristus, den lovede Messiah, ble født «efter kjødet».

I Jødefolket, og ved det på hele menneskeslektens vegne, har Gud bundet seg til menneskenes skjebne for således å forberede veien for sin herlighets endelige åpenbaring som er Herren Jesus Kristus, Gud og menneske i én person. Ham som Kierkegaard kaller «Gud i tiden» og som er kristendommens store paradoks: for Jødene det opprørende, for hedningene en dårskap, men for dem som
(Forts. neste side.)

TROEN I PRAKSIS - - -

(Forts. fra forrige side.)

mottar Ham i tro: Guds egen kraft og visdom.

Denne prosess av forberedelse i og ved den gamle Pakts folk tok lang tid. Den utviklet seg bare langsomt og gradvis, og den skred ikke frem uten i stadig og inderlig kontakt med det utvalgte folks menneskelige utviklingshistorie. For selv om dette utvalgte Jødefolk var noe helt aparte, så delte det allikevel med Midt-Østens folkeslag deres felles historie, mentalitet og kultur.

Men nettopp heri ligger noe meget originalt og stort, nettopp ved å forbinde seg på en spesiell måte med et særskilt folk, var det at Gud fant mulighet til å forbinde seg med hele menneskeslekten. Med henblikk til hele slektens frelse hadde Gud, allerede fra begynnelsen av ved både naturlig og personlig åpenbaring satt seg i forbindelse med menneskene, blitt så å si deres reisefelle og begynt en frelsende dialog eller samtale med dem på et universelt plan. Ved nu på et særskilt plan i et bestemt folk, det dertil utvalgte folk, å søke kontakt med alle mennesker, avbryter Gud ikke den allerede fra begynnelsen av påbegynte dialog eller samtale. Han bare gir denne åpenbarende samtale, som videreføres ved handling og ord i Israels historie, et mer bestemt og klarere innhold og en ny retning mot det «punctum finale», som er Kristus Herren. Slik er det at fra Abraham, de troendes far, blir en ny begynnelse til som sikkert og ufeilbarlig gjør seg følt.

I denne det jødiske folks sentrale plass i den guddommelige åpenbarings historie ligger grunnen til den høyaktelse vi som kristne bør ha for dette folk, som fra frelseshistorisk standpunkt er den rot som bærer oss som grener. I den gamle Pakt var Helligånden allerede virksom som den kraft der beseirer alt. Han var tilstede i de hendelser og sto bak de ord som til sammen utgjør det utvalgte folks historie. Det var Ham som sørget for at både disse hendelser og ord ble nedskrevet. Hva vi kaller det gamle Testaments skrifter er Helligåndens verk. Ikke i den forstand at Han skulle ha diktet disse skrifter ordrett. Heller ikke i den forstand at Han skulle ha inngitt disse skrifters forfattere tanker og ideer som ikke hadde noe å gjøre med deres egen personlighet, mentalitet og kultur eller med Jødefolkets profane gjøremål, deres liv og religiøse oppfatninger. Tvertimot, det

MENIGHETEN

Pastoren i St. Magnus menighet på Romerike har utvilsomt mye å gjøre. Så mye å gjøre at en legmann gang på gang undrer seg på hvordan han kan greie dette stadige arbeidspresset. Karakteristisk ved sogneprestens personlighet er at han alltid finner tid til å motta besøk og til å lytte til menneskers problemer. Aldri har vel en besøkende i Romeriksgaten 1 på Lillestrøm følelsen av å sitte overfor en opptatt mann, man føler seg

velkommen. Så da vi ringte ham opp og spurte om han hadde tid til å fortelle oss om menigheten og dens virke, lød et vennlig «ja, selvfølgelig» i telefonen.

I gammel katolsk tid var det 43 kirker på Romerike, — nå er det 23, de fleste ble bygget i forrige århundre.

Helt til etter krigen hørte katolikken på Romerike til Oslo-menighetene St. Hallvard og St. Olav. Så fant man ut at for å skape et samlings-

St. Magnus kirke på Lillestrøm.

er slik at de bibelske forfattere fortolket Israels tro gjennom sin egen stil, deres individuelle kultur og dannelsen, deres egen personlighet, og de selvfølgelig begrensninger som det kulturmiljø og den tidsepoke de levde i nødvendigvis måtte pålegge dem. Det å forfatte disse hellige skrifter var bare et viktig, utsøkt element i hele det frelseshistoriske vev av ord og hendelser i Israel som Helligånden ledet. Med andre ord: de gammeltestamentlige skrifters inspirasjon kan ikke på noen måte bli skilt fra Helligåndens hele virke i hele den «hendelse» som var Israel.

Samtidig som mysteriet om vår frelse er skjult i dem, uttrykker disse hellige skrifter en levende sans for Gud, en frelsebringende visdom om menneskelivet og en uforlignelig bønnens ånd. Det er også av denne grunn at vi kristne må motta dem og gjøre bruk av dem med takknemlighet og ærbødighet. For, som Paulus skriver til Timotheos: hvert skrift som er inspirert av Gud hjelper oss til å lære sannheten å kjenne og oppdrar oss til et rett liv, slik at vi kan stå fullt rustet og rede til innsats for det gode.

punkt for disse katolikken ville man gå til innkjøp av en eiendom i Lillestrøm. Mgr. Mangers kjøpte en tomt i Romeriksgaten samt for midlertidig bruk eiendommen Halvdans gate 5, hvor det stod en enebolig og et uthus. Glassverandaen ble innredet til kapell. I første etasje ble innredet et rom for presten, det ble også brukt til samlingslokale, kontor etc. — Det var 35 registrerte medlemmer av menigheten.

St. Magnus kapell i Halvdans gate ble velsignet av Mgr. Mangers i april 1952. Pastor Alf Høgh var utnevnt til foreløpig å arbeide som prest i menigheten, som dengang var tilsluttet St. Olav.

I begynnelsen var det en vesentlig del av prestens arbeide å oppsøke mennesker for å finne de katolikker som i alle år hadde levet uten tilknytning til kirken. Pastoren forteller et typisk eksempel. Han dro til Eidsvoll for å finne en polsk familie som angivelig skulle bo der. Vel fremme på den oppgitte adresse fikk han høre at angjeldende familie bodde på en gård litt lenger borte. Da han kom til den gården fortalte de at, nei, den polske familien var flyttet til en gård like i nærheten. Da han endelig kom dit,

PÅ ROMERIKE

viste det seg at familien var flyttet til en annen kant av landet!

Uthuset på eiendommen i Halvdans gate ble bygget om og der startet St. Elisabeth-søstrene den første barnehaven i Lillestrøm.

Efterhvert ble det imidlertid for trangt for både menighet, prest, søstre og barnehage og i 1957 ble det første spadetaket tatt på tomten i Romeriksgaten. I desember samme år ble den siste messe lest i St. Magnus kapell og den nye kirken vigslet. Samtidig ble St. Magnus kirkes menighet selvstendig.

I dag teller menigheten ca. 400 medlemmer. Avstandene er store og det

forekommer sprogvanskeligheter, men menigheten er sammensveiset. Selv om det er mennesker fra fem verdensdeler blant de fire hundre, er det ikke forskjell på utlendinger og nordmenn, alle er de katolikker. De fleste som kommer utenfra har dessuten satt sin ære i å lære godt norsk.

Sognepresten synes det er av viktighet at barna kommer sammen til undervisning, ikke bare for undervisningens skyld, men også fordi de på den måten lærer hverandre å kjenne og kan ha det hyggelig sammen. Nordmenn har nemlig ikke kommet lenger enn at de roper «degos» etter barna som er på vei til undervisning.

Menigheten har alltid kirkekaffe etter messen, det er en kjærkommen mulighet til kontakt. Ellers er juletreffesten årets begivenhet for barna.

Fremmøtet til messen er bra og menigheten har små problemer med forandringene etter Vatikankonsilet, de har glidd naturlig inn i liturgien, synes de fleste.

Menighetsrådet fungerer bra og arrangerer bl. a. møte for menigheten en gang i måneden med foredrag.

Vi skjønner sognepresten når han tilslutt fremhever viktigheten av kontakt menighetsmedlemmene imellom og skikkelig undervisning for barna. Han nevner også at det ikke bare er barna som ønsker undervisning. I aller nærmeste fremtid vil menigheten få tilbud om å være med i studiegrupper.
KME.

-- OG DENNE AV ÅRETS BØKER:

SOLSIKKEN

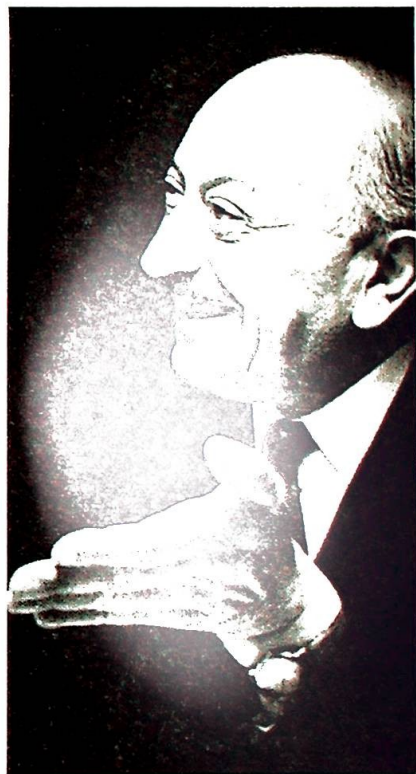
Vi tror at vi er ansvarlige for hverandre, vi sier det og skriver det. Teoretisk er vi klar over at dette gjelder vårt forhold til alle — i praksis glemmer vi det mistenkelig lett og forsøker å redusere kravet ved ikke å regne med overfallsmenn, enkelte politiske motstandere, en full mann, en vi ganske enkelt ikke liker oppsynet på. Simon Wiesenthal, den jødiske arkitekten stiller i sin bok SOLSIKKEN (Cappelen) dette forhold på spissen: Gjaldt det for eksempel også en forkommen, hånet, sultende, nedtrampet og pint konsentrasjonsleirfangenes ansvar for en døende SS-soldat?

Wiesenthal satt sommeren 1942 i tysk fangenskap i hjembyen Lvov i Polen. Tilfeldigheter, kanskje noe mer, førte til at en døende, ganske ung SS-helt en dag tryglet om å få skrifte sine forbrytelser for denne vergeløse fangen, han ønsket tilgivelse av en jøde for å kunne dø i fred. (Og han hadde sandelig noe å skrifte fra felttoget i øst.) Forfatteren, som i alle år har slitt med minnet om denne episoden, stiller spørsmålet: Gjorde han rett eller urett da han vegret seg for å tilgi? Kan vi i det hele tatt, i millioner av dodes navn, tilgi forbrytelser som de som skjedde i nazitidens Europa?

Han lar spørsmålet gå direkte videre til fjorten kjente navn, derav tre norske. En av dem er pater Hallvard

Rieber-Mohn. Men før vi kommer så langt som hans kommentar, bør det nok sies at dette er en meget anbefalelsesverdig bok. Den er ikke mild, ikke fredelig, ikke beroligende — mange av de beste bøkene nå til dags er dessverre ikke det. Av gode grunner. Kristne skal også vokte seg vel for å felle noen forhastet dom over Wiesenthals handlemåte. Hvem av oss er trygge på at vi — vi som mener å kjenne Kirkens svar på slike spørsmål — ville ha krefter og evne til å bruke «riktige svar» i en slik situasjon. Ingen av oss, det er vel sannheten.

Men altså, Rieber-Mohns kommentar. Han skriver blant annet dette: «Kanskje er det for høytidelig å tale om «skjebnestunder» i et menneskeliv. Men de finnes. Wiesenthal skildrer en av dem: To menneskeliv krysser hverandres bane i et slags uforutsett funksjonelt forhold — det er ikke underlig at han aldri har kunnet glemme stunden ved den døende SS-mannens seng. For den var jo en ildprøve. Kunne han, Simon Wiesenthal, «tilgi» forbrytelser som hadde kostet andre, egentlig millioner andre, livet? Det er, som han antyder, et overmenneskelig krav. Til nød kunne han tilgi hva han selv hadde lidt, også smerten ved betroelsen om dette mord på hans rasefeller. Det gjør han ikke. Våger noen av oss å undres over det, ennsi be-

Simon Wiesenthal.

breide ham? Tilgivelsen faller få av oss lett, selv over bagateller. Wiesenthal satt, fysisk og nervøst avkreftet, midt i en dødsmaskin — som fortsetter. Døden og utslettelsen venter ham rundt neste hjørne, og nå skal
(Forts. neste side.)

SOLSIKKEN

(Forts. fra forrige side.)

han altså tilgi, fordi en av plageåndene har vondt for å dø med alt hva han har på samvittigheten. I Wiesenthals nølen og årelange ettertanke ligger noe gripende: I sin egen tilstand og situasjon har han maktet å erkjenne at denne terroristen har en samvittighet og noe slikt som anger. Det er alvor, hinsides hatet. Den fryktelige uniformen med dødningsymbolene henger i skapet nå, for godt. Støvlene med jernhælen skal aldri mer brukes. Tilbake er branntomten i et menneskesinn og jammeren fra et innestengt offer. Tilgivelse er ikke noe som avkreves med skrik om «Mensch» og «Los». Det som uroer Wiesenthal, hva er det annet enn jødens urgamle viten om hva det i den ytterste situasjon — og dette er en slik situasjon — egentlig innebærer å være et menneske. At vi alle er ansvarlige for hverandres håp i liv og død, og at det er det håpet vi kan ødelegge i hverandre. Fordi utsettelsesleiren ikke har utslettet og ødelagt ham, må han spørre: Er ikke også det mord, den andre veien?

Her må vi ikke-jøder tre varsomt. Hvem kan avkreve jødene tilgivelse? Hvor skulle de hente kreftene og overskuddet til det fra? De har, av altfor mange, vært avskrevet som mennesker før, under og etter de forbrytelser som overgikk dem i den annen verdenskrig. Vi har ingen tilgivelse å avkreve dem, vi andre. Ingen fordømmelse når den uteblir, intet annet enn undring og beundring når den foreligger — på deres egne vegne...»

Og han sier til slutt: «Det sentrale avsnitt i Simon Wiesenthals beretning er ikke, som det kunne synes, skildringen av en SS-manns samvittighetsangst og uforsonede død. Det sentrale er ikke engang hans egen tanke tumlen med et uløselig etisk problem. Det vesentlige i «Solsikken» er slutten — besøket i den dodes hjem... I stuen hos en ensom, gammel kvinne som lever i den livsnødvendige illusjon om sin eneste sønn, oppdager han hvem han egentlig skyldte barmhjertighet. Her kan han «tilgi» — i praksis. Vi lever, de fleste av oss, uførtjent i andre menneskers kjærlighet. Også det er vårt liv. Også det teller i vårt sorgelige regnskap... En av Wiesenthals geniale rasefeller, Paulus, har sagt det omtrent slik: Loven knuser oss — alle. Rettferdighet er ikke nok. Kjærligheten må kunne «tåle alt». Det gjør ikke vår egen kjærlighet. Før eller siden skriker den: «Nei» og kan ikke mer. Smerten er for tung. Men etsteds, langt inne i et mysterium vi ikke kan granske til bunns, men heller ikke orker å oppgi håpet om, finnes en annen kjærlighet. Sterk, overmenneskelig — Gud.»

«Det finnes intet annet svar.»

Paterens ord sier noe om hvor dypt denne boken går i hver og en av oss — hvis vi har mot til å begynne.

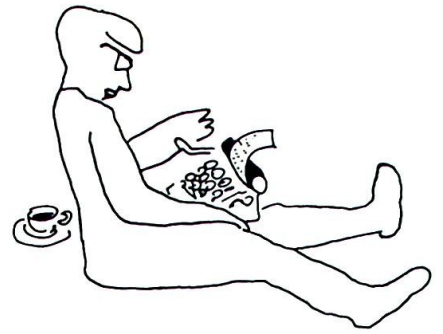
Men det er kanskje de av oss som kvier seg for å forstyrre den «søde juletid» med et slikt alvor?

Å. R.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 25,—

EN LITEN ROOSEVELT

■ To av de bøkene vi omtaler i dette nummer av ST. OLAV har som emne urettferdighet og vold øvet mot afrikane for et par hundre år siden — ofte i kristenhetens navn. I tilfelle noen av våre lesere skulle synes at dette er vel gamle synder, gjengir vi følgende lille historie fra november 1969, fra Arbeiderbladets medarbeider i Washington.

Det er visst stadig en hel del urettferdighet til stede, ikke sant?

«Høyesterett eller ikke høyesterett — fru Shippens danseskole i Washington har aldri gått inn for integrasjon, men en liten Roosevelt har nå tatt ledelsen i rasekampen her. Den 13-årige Mark Roosevelt, oldebarn av president Theodore Roosevelt, startet sin kampanje på et danseskoleball i forrige uke. Mens andre utvalgte medlemmer av det amerikanske aristokrati svingte seg i dansen, gikk han bort til gamle fru Shippen og spurte høflig, men bestemt hvorfor det ikke var noen negerbarn på ballet.

Fru Shippen, som i fire generasjoner har spilt en stor rolle når det gjelder utdannelsen av de unge for selskapslivet, ble meget forvirret. Ifølge en mor som var til stede, skal hun ha svart: «Det ville være høyst uheldig om noe slikt skulle resultere i blandede ekteskap.» Selv benekter fru Shippen at hun gikk så langt i sin uttalelse, men innrømmer at Mark Roosevelt hadde sjokkert henne ved å begynne å diskutere hvem som skulle inviteres, fordi det her var snakk om et privat ball.

Med støtte fra venner og enkelte foreldre akter den unge gentleman å forfølge saken ved neste gang å invitere 10 negerpiker med på ball.

Danseskolen er langt fra det eneste sted i Washington hvor man prøver å opprettholde raseskillet med det argument at den påbudte integrasjon bare gjelder offentlige arrangementer. Kenwood club, som regnes for én av de mest elegante, aksepterer verken negrer eller andre fargede medlemmer, noen har stilt seg i spissen for å få endret disse reglene. Men den private eier avslår og sier lakonisk at de er velkomne til å melde seg ut av klubben, for han har alltid en lang venteliste.»

MEL.: GJEST BAARDSEN

■ Det er flere måter å avdekke stupide uttalelser på, selv om det ofte volder litt rabalder når det må gjøres. De gangene man kan verge seg med et smil er gullverd, ingen tvil om det. Hører De for eksempel unge ekstremister på venstre-

ONSDAGS- BLIKKET

fløyen slynge ut fine, men nesten uforståelige ord og uttrykk, skal De bare tenke på at SF kan være en forkortelse for *science fiction* — det forklarer straks en del.

Husker man så på at det antagelig har vært en del infiltrasjon i Forsvaret av helt andre, men like firkantede typer, er dette en ytterligere hjelp.

Når jeg spesielt nevner Forsvaret, er det fordi jeg har et klipp fra Norsk Dusteforbunds faste spalte i Dagbladet som jeg tillater meg å gjengi her:

«Forslag nr. 2 til IVSØ-sang
(IVSØ = Ingeniørvåpenets skole
og øvelsesavd.)

Tekst: K. Flatø (major).

Mel.: Gjest Baardsen.

Ja, kom skal du høre en vise om oss,
som bygger og rydder og sprenger og
slåss.

Og kjempe det kan vi, for øvelse har vi,
som lærer oss å leve som infanteri.
Befal og soldater i tropp og kompani
skal lære å forsvare det land vi lever i.
Og en ting det vet vi blå'e og rø'
at dette får vi lære her på IVSØ.

På ABC-skolen det foregår no'
litt utenom det vanlige får man vel tro,
CS-gass og bombe med bakterier og atom,
gitt du kan bli betenkt ja det er ikke fritt.
Eksperter det er det, de gutta som er der,
du kan også bli det, så bare kom å lær
Ja IVSØ har kurser du kan ha nytte av
og mange er det som har sin lærdom
herifra.

Vi trives ved IVSØ, vi liker oss godt,
befelet er greie og tjenesten er flott.
Når engang jeg reiser fra IVSØ igjen,
avdelingen mister en virkelig venn.

K. Flatø, major.

(«Fenghetta», mars 1969. Organ for alle
avdelinger på Hvalsmoen/Eggemoen.)

Hvis denne slår an kommer vi kanskje
til å bringe et nytt utdrag av «Fenghetta»
allerede i morgen. Følg med!!!
Det er helt normalt.

På vegne av
NORSK DUSTEFORBUND
Darwin P. Erlandsen
president.»

FARLIG PREDIKANT

■ Noen ganger er det likevel ikke håp for smilet, vi må verge oss på annen måte. Den nordirske presten Ian Paisley er sikkert imun for selvironi — han har nok å gjøre med å preke om hat og splittelse i sin kirke — og tjene penger på det i «den gode saks navn». Den norske London-korrespondenten Jan Tystad skrev nylig et skarpt portrett av denne pastoren:

«Å se Paisley i aksjon er en skremmende opplevelse. Vi var til stede i hans nye kirke under gudstjenesten dagen etter blodbadet i Belfast søndag 19. oktober. Kirken er ny og den største protestantiske kirke i Storbritannia med plass til 3000 mennesker. Denne søndagen var det minst 4000 til stede. Folk satt i trappeoppgangene og stod langs veggene. Kirken har kostet 3,4 millioner kroner og er arkitektonisk et praktfullt byggverk.

Ian Paisley ledet forestillingen. Høy og kraftig dirigerte han allsangen «Stand up, stand up for Jesus». Med voldsomme armbevegelser dirigerte han forsamlingen. Han har en røst som er en transportarbeider verdig, for det var Paisley opprinnelig. Prestekallet fikk han seinere. Han har to års bibelskole, og det var faren som utnevnte ham til prest i den presbyterianske kirke. Seinere overtok Ian Paisley ledelsen av denne kirken. Som folketaler kan få måle seg med ham, og han har fanatikerens evne til å forenkles og hisse til hat.

Her er noen sitater fra prekenen: «Sosialistene i Westminster og den udugelige regjeringen til Chichester-Clark selger oss til katolikkene.»

«Katolikkene vil overta politiet i Ulster.»

«Jeg kaller ned Guds vrede over forræderne.» (Med forrædere mener han regjeringsmedlemmene.)

«Protestantene skal aldri gi opp sine rettigheter som de har kjempet seg fram til.»

Paisley bad for dem som var ofre for «de brutale britiske soldatene», men han nevnte ikke at nattens ofre ble skutt av hans egne, av protestantiske snikskyttere. Den protestantiske mobben i Shankhill Road er egget opp av Paisley og hans likemenn. De er fanatisk blinde i sitt hat til katolikkene. Om søndagen så vi dem i kirken — veldressede, men røde rundt øynene. Utseendet ropet at de i nattens løp hadde kjempet mot soldatene og fått sin rikelige del av CS-gassen.

*

Ian Paisley spiller på frykten og på hatet. Han maner fram spøkelser og sier at hvis ikke protestantene kjemper, vil de en dag komme under det katolske Eire, og det er protestantenes mareritt, for da vil de uten videre miste sine privilegier. De vil heller ikke være i flertall lenger.

Paisley maner fram hatet ved å sammenlikne katolikkene med kommunistene. Begge deler er for Paisley samme djevlskapen. Man kan sitere fra hans menighetsblad «Protestant Telegraph»:

«Storbritannias fiender vil etablere en kommunistisk stat i Nord-Irland. Roma og revolusjonen har alltid gått hånd i hånd.» Dette tror Paisley på, og dette budskap sprer han til sine tilhengere som dessverre vokser i antall.

Etter talen var det kollekt. Paisleys medarbeidere sendte rundt små flettede kurver. Vi hørte ikke en mynt klirre. Bare papirpenger ble gitt. Paisley hjalp på giverlysten med eggende tilrop som «Gi en femmer for den gode sak.»

GROTTE

■ Arnulf Øverland ble berømt i 1946 — det sa han visst selv litt ironisk engang. Dikteren som hadde refset oss for vårt hykleri og vår lunkenhet i mange år, ble til slutt en hel nasjons skald, på grunn av sine krigsdikt og sin holdning i de årene.

Men storslagne er vi ikke som folk. I de siste ukene har vi kranget av hjertens lyst om hvem som skal bo i Grotten nå da Øverland er død. Pop-avisen Verdens Gang peker ut Einar Gerhardsen, de yngste forfattere strever for å få husrom i de ærverdige haller for tiden, Claes Gills navn «svever over vanne».

Men Øverlands familie, hans kone og ett av barna bor fremdeles i Grotten — og regner det som et kjært hjem. Margrete Øverland sier selv i et intervju med Rie Bistrup:

«— Ville De gjerne fortsette å bo i Grotten?»

— Jeg vet ikke om mine ønsker kan spille noen rolle, men jeg kan ikke tenke meg noe deiligere sted å bo.

Hun tenner en sigarett og vifter vekk røken: — Men det er klart, vi skulle vært så fremsynte at vi hadde skaffet oss et krypinn, en kårstue, mens vi hadde råd til det. En æresbolig burde i hvert fall ha klare statutter så man visste hva man gikk til.

— De betraktet Grotten som Deres personlige hjem?

— Ja, det er klart. Vi var jo med på hver detalj. Arnulf valgte fargene. Vi fikk bygget bokhyller til hele huset, ikke bare her nede i stuene, men også på loftet. Arkitekt Odd Nansen laget arbeids-tegningene. Vi fikk lagt inn peis i arbeidsværelset og parkett på gulvene. Bagateller kan man si, men det ble et hjem vi stortrivdes i. Vi var lykkelige over å få bo igjen.

Jeg er dypt takknemlig for disse 23 årene i Grotten. Og så blir det vel en råd.»

Er det nødvendig å ha novembertåke og frostrøyk også under frakken? Hvorfor sier vi ikke til fru Øverland at hun trygt kan bo videre i huset. Det er en bolig som ble gitt som en æresgave, i takknemlighet, til en stor dikter. Og når vi gjør slike ting tar vi også på oss et videre ansvar når det gjelder dikterens nærmeste.

Det knekker oss ikke nasjonaløkonomisk om vi viser Øverlands minne denne gest. Men det skader oss som mennesker om vi ikke gjør det. Einar Gerhardsen — som jeg personlig synes er et stort menneske og en stor politisk skikkelse i vår moderne historie — har ikke noe å gjøre i dikterboligen. De unge skribenter bør vise hva de duger til før vi slipper en eller fler av dem inn.

Men Margrethe Øverland bor der allerede.

ANDREAS LEGMANN

STJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
SLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00 — —
<i>Vår Frue Villars kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
RENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: <i>S.: St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
LOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
MORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
ARPSBORG: <i>St. Olavs kapell (1. og 3. søndag)</i> O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
TABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
TAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
ØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Ila tlf. 21 670	8.45 19.00 6.15	11.00 —
RISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
EVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
LESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
ROMSØ: <i>Vår Frue kirke,</i> Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20	10.30 —
ODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
SAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII) <i>St. Elisabeth Institutt,</i> tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30
ARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

PATER OLAV MÜLLER:

TROSAKT ELLER

Ved fermingens sakrament blir de troende sterkere knyttet til Kirken, styrket med særlig kraft fra den Hellige Ånd, og dermed strengere forpliktet til ved ord og handlinger å utbre og forsvare troen som Kristi sanne vitner. — 2. Vat.kons., Om kirken, 11.

Det sitter en mor overfor sognepresten. Hun viser tydelige tegn på å mislike det ærend hun er kommet i. Det var denne sønnen det gjaldt da. Hun ville så gjerne få ham konfirmert til våren. Vel, hun var den første til å innrømme at det var blitt skralt med religionsundervisningen i årene som gikk. Skulket unna hadde han gjort, slabbedasken, og etter at han var begynt på den linjedelte skole, hadde han ikke satt sine ben i kirken — ikke en eneste søndag. Var det ikke til å gråte over! Det hjalp ikke hvor mye hun maste — — —. Men hvis hun nå bare fikk ham konfirmert, ville sikkert alt rette seg.

Sognepresten synes inderlig synd på moren. Det er ikke tvil om at hun har gjort hva hun kunne for å gi sine barn en religiøs oppdragelse. Men han deler ikke hennes optimistiske syn på konfirmasjonens resultater — i hvert fall ikke i dette tilfelle. Det er ikke første gang han sitter overfor en fortvilet mor, som går i forbønn for sin sønn eller datter, som har fått kristendommen i vrangstrupen. Erfaringen sier ham at moren vil trekke et lettelsens sukk når konfirmasjonen er forbi. Da vil hun folle hendene og si til Gud: «Nå har jeg gjort hva som står i min makt. Gjør du resten.»

Sognepresten er også klar over hva konfirmasjonen betyr som familieanliggende: Den ikke-katolske ektefelle — som har vært meget tolerant overfor hustruens religiøse bekjennelse og gått med på at barna ble oppdratt katolsk — vil (kanskje) steile av forbauselse og bli ytterst oppbrakt hvis sønnen blir nektet konfirmasjon. Og så er det onkler og tanter og naboene som venter å bli innbudt til konfirmasjonsselskap. Presanger er planlagt og bordtaler forberedt om den oppvoksende slekt som er landets fremtid. Hvorledes vil de reagere hvis det heter seg at «den katolske kirken nekter gutten å bli konfirmert»? Selv kan nok sognepresten tåle å bli skyteskive for kritikk, men det er jo moren det vil gå ut over, hun som ville at barna skulle bli katolske.

Men det jager også andre tanker gjennom prestens hode: Selvfølgelig kunne det ikke falle ham inn å brekke staven over ryggen på en gutt i overgangsalderen, som er kommet inn i en troskrise. Noen som helst form for hevnaksjon ligger ham fjernt. Det er guttens eget beste som opptar hans tanker. Hvis han tropper opp i kirken på konfirmasjonssøndagen og fornyer dåpspakten, vil han komme til å hykle, og det ganske grundig. Sognepresten vil blant annet stille spørsmålet: «Vil dere leve og dø i den hellige katolske Kirke, aldri vike fra dens lære og trofast holde dens bud?»

Bør vi ikke snart diskutere dette problemet åpent og fordomsfritt? spør pater Müller.

HYKLERI?

Gutten vil så sammen med de andre konfirmantene svare med høy røst: «Ja, det lover vi høytidelig for Guds åsyn og for denne katolske menighet.» Men gutten har i de siste to år vist at Kirkens bud om skriftemål, kommunion og søndagsmesse ikke interesserer ham det ringeste, og ellers i hele sin oppførsel tydelig lagt for dagen at Kirkens tro er ham temmelig likegyldig. Så kommer det øyeblikk da konfirmantene trer frem i koret, kneler foran biskopen og mottar konfirmasjonens (fermingens) sakrament. Biskopen vil legge hendene på deres hode og salve dem med den hellige krisma, som ble vigslat på skjærtorsdag. Den hellige Ånds syv gaver vil bli utøst i deres sjel. De vil bli slått til riddere i Guds hær, bli myndige kristne og få del i hele fylden av det alminnelige prestedømme — vel å merke hvis de er disponert for sakramentet, hvis de mottar det i tro. Men en av konfirmantene — en oppløpen gutt i sekstenårsalderen — vil motta sakramentet ikke med tro men med direkte vantrøst mens han hykler tro overfor sin biskop, sin sogneprest, sin familie og hele menigheten. Sakramentet vil ikke komme til å gagne gutten, men heller skade hans sjel. Den hellige handling vil for hans vedkommende bli en tom seremoni, en feig hyklerisk handling, som han vil skamme seg over senere i livet. Den vil legge grunnlaget for en skjev personlighetsutvikling, fordi den blir den første bevisste religiøse løgn i en lang rekke av nye løgner, som blir et resultat av den første.

Sognepresten stirrer fortvilet på moren. Om han bare kunne få henne til å forstå — — — Han ymter litt usikkert at det kanskje ville være bedre å vente noen år med konfirmasjonen til gutten hennes har nådd frem til en bevisst trosholdning. Moren ymter noe om det komiske, ja, direkte latterlige med et konfirmasjonsselskap hvor konfirmanten er atten år. Sognepresten sier litt usikkert at familiefesten etterpå tross alt ikke er det viktigste, og at det teller langt mer at gutten mener noe med konfirmasjonens religiøse innhold. Men moren er redd at hvis gutten ikke blir konfirmert nå, blir han det aldri. Presten gjør et tappert forsøk på å forklare henne at det i så tilfelle ville være bedre om han gikk ukonfirmert gjennom livet enn at han tar avskjed med den katolske Kirke ved bevisst hykleri. Skulle imidlertid gutten finne frem til troen senere i livet, var det ingen ting i veien for at han kunne bli konfirmert da og i all stillhet hvis han sjenerte seg for å gjøre det i all offentlighet.

Så spiller moren ut sitt siste kort: «Det er ennå tre måneder igjen til konfirmasjonssøndagen. Kunne De ikke gi gutten min litt privat religionsundervisning. Jeg er sikker på at De kunne hjelpe ham til å bli fast i troen så han lar seg konfirmere med overbevisning. Sognepresten kapitulerer med et sukk. Også dette har han vært med på før, og resultatet kjenner han.

Noen dager senere tropper gutten opp i prestegården. Den lange, hengslete skikkelsen er dryppende sjenert, men de veke ansiktstrekk avspeiler mutt protest. Dette er noe han må igjennom. Alle kameratene hans blir konfirmert til høsten. Ingen av dem bryr seg om den religiøse side av saken. De tøffeste i gjengen harselerer endog litt over prestens «naive ord». Katolske venner har han ikke, og det kan også være det samme. Nå vil han konfirmeres. Han våger ikke å danse utenfor rekken. Han vil være som de andre. Han har ikke mot nok til å ta konsekvensen av sin manglende tro, og så bli ertet av kameratene, fordi han ikke er blitt konfirmert. Han vil bli voksen, gå på dans, vise frem gavene, bli hedret av foreldre, onkler og tanter. Men den mutte protesten som står skrevet i hans unge ansikt gjelder ikke bare presten, kristendommen og undervisningen. Den er vel så mye rettet mot hans egen feighet.

Sognepresten taper ikke motet. Han vet at den hellige Ånd kan gjøre underverker i et ungt sinn. Men tiden er knapp. Han får nøye seg med de kristne grunnsannheter. Han forsøker å slå an en kameratslig tone, men får ingen respons. Han søker å komme gutten inn på livet med noen innledende bemerkninger om skole og sport. Det knepper ikke i gutten. Han forteller om kristendommens skjønnhet og storhet, men ordene preller av mot en mur av taus, innbitt motvilje. Han kunne like godt føre en enetale med seg selv.

(Forts. s. 354.)

En
klown

En av guttene kom hjem fra real-skolen her om dagen og sa at han hadde fått litteratur-tekse.

— BONDEVIK OG AROLILJA.

— He? sa jeg.

Han fleipet en stund fordi jeg ikke lo med en gang. — Bendik, sa han. B-e-n-d-i-k.

Den dystre sannhet — som jeg ikke sa noe om til ham — var imidlertid at jeg et kaldt øyeblikk trodde ham.

En del kan skyldes kuldegradene. De plager meg enormt. Pater Boers og jeg har stiftet en slags klubb for å hjelpes ad, medlemskapet innebærer bare at vi innleder all lesning av dagens aviser med å kaste et blick på sistesiden i Aftenposten: Hvor mange varmegrader er det i Roma?

Den dagen jeg skrev dette var det fremdeles 18.

Ellers kan, så rart det enn høres ut, selv Roma by på skuffelser. Og altså, misforståelser.

En sen kveld i Trastevere dunket jeg således nesten inn i et skilt som i et truende sekund rystet samholdet i omtalte klubb.

På skiltet sto det:

JUDO — KARATE — SAUNA.

Akkurat med de ordene. Det kommer dessverre til å gå en lang stund før jeg har glemt det skiltet. Trasteveres spesielle atmosfære og farver, lyden av musikk fra et verksted, en kvinne, springvann — og så midt i fleisen: KARATE og SAUNA.

Det var grusomt, ganske enkelt grusomt. Men jeg klarte til slutt å fabrikere en forklaring som nok både Boers og jeg kommer til å stemme *placet* over på vår kommende generalforsamling. Kanskje *iuxta modum*.

Forklaringen: Skiltet var satt opp av noen hevnjerrige norske og finske turister som ble nødt til å reise hjem.

Ellers går klubben tilfredsstillende. Den kommer visst til å redde både pateren og meg gjennom vintermånedene. Uke for uke, måned for måned. Helt til det lykkelige øyeblikk i juni eller juli 1970 da temperaturen en kort stund igjen er omtrent den samme i byene i dette bispedømme som i Roma.

Og Arolilja igjen danser.

VOKSENOPPLÆRINGEN

AV PASTOR J. V/D BURG

V i i Arendal satte pris på at teamet for voksenopplæringen også ville gjeste vår menighet. Særlig for de små avsidessliggende menigheter kan slike besøk være av betydning, fremme samholdet og aktivisere det troende legfolk.

Imidlertid ville jeg ha ønsket at teamet mer hadde respektert vårt menighetsråds anmodning om å unngå å diskutere pavens encyklika «*Humanae vitae*». Dessverre dreiet diskusjonene seg for en stor del om den, og på en slik måte at respekten for dens autoritet lett kunne bli svekket.

Encyklikaen ble fortrinsvis omtalt som en «pastoral belæring», istedenfor en autoritativ avgjørelse. Det ble påstått at det ligger utenfor pavens kompetanse å gi en autoritativ avgjørelse om naturloven. En slik påstand er i strid med II Vatikankonsilet, som uttrykkelig sier at «det er den katolske kirkes oppdrag å utlegge og stadfeste med autoritet de moralske prinsipper som følger av menneskets egentlige natur». (Konst. «Om religionsfriheten» n. 14.) I overensstemmelse med dette sier også pave Paul i sin encyklika om fødselsreguleringen: «Ingen troende kan benekte at det påhviler kirkens læreembete å tolke hele moralloven, ikke bare den evangeliske lov, men også den naturlige morallov» (n. 4). Å benekte dette

er et angrep på hele Vatikankonsilet, hvis avgjørelser for en stor del er tolkninger av naturretten. Sml. f. eks. Konst. «Om kirken i verden» med dens utredning av «de samfunnslover som Skaperen har risset inn i menneskets åndelige og moralske natur» (n. 23), og Konst. «Om religionsfriheten», som «har sitt grunnlag i selve menneskenaturen» (n. 2).

For å bevise at encyklikaen muligens bare er et tidsbestemt dokument som engang vil bli tilbakekalt, anførte foredragsholderne flere eksempler på kirkelige dokumenter som senere er blitt korrigert. Bl. a. nevntes en setning i Pius IX's «Syllabus» (n. 15), som skulle bevise at han benektet samvittighetsfriheten. I virkeligheten var meningen i denne setning bare å fordømme den religiøse indifferensisme, som hevder at det er likegyldig hva en tror. Det var nettopp pave Pius IX som åpnet veien for den nåværende økumenisme ved sin tolerante erklæring om de mennesker som lever i uforskyldt uvitenhet og følger oppriktig sin samvittighet (Enc. *Quanto conficiamur moerore*). Andre påståtte forandringer av kirkens lære gjaldt Bonifatius VIII's bulle «*Unam sanctam*» om forholdet mellom kirken og staten (hvis mening ikke var å tilkjenne paven en absolutt myndighet over fyrstene, som det ofte er blitt påstått) og kirkens opphevelse av renteforbudet (etter at samfunnsforholdene gjorde pengene til enhver tid produktive og derved gjorde rentene lovlige). Alle disse eksempler kan på ingen som helst måte sammenlignes med kirkens konstante og alminnelige fordømmelse av den unaturlige barnebegrensning. En katolsk voksenopplæring burde helt og fullt forsvare pavens encyklika ved å påvise fra historien hvor fast og alminnelig denne lære fra oldtiden av har vært (de stadig gjentatte erklæringer av pavene, bispesynodene, teologene, moralbøkene, pønitisialbøkene til bruk for skriftefedrene), trass i de store ofre den alltid har krevd. Det er særlig av «gjentagelsen av den samme læresetning» foruten av uttrykksmåten de pavelige dokumenters autoritet må bedømmes (Konst. «Om kirken» n. 25). Kirkens strenge fordømmelse av den unaturlige prevensjon var i alle århundrer så alminnelig og fast, at læren i «*Humanae vitae*» allerede av

den grunn — og dette hevdes av mange teologer — må anses som ufeilbar (i kraft av den alminnelige kirkelige tradisjons ufeilbarlighet — I Vatic. Cap. De fide).

Noen av teamet nevnte også som en betenkning mot pavens encyklika at mange samvittighetsfulle personer så vanskelig kan forene seg med den. Men dette beviser bare at samvittigheten lett blir en vill-leder, når den ikke blir veiledet av Kirken.

Dr. J. v/d Burg.

«BRUNST»

AV ERIK GRANT LEA

Den kristne verden er i dag inne i en troskrise. Alle de nedbrytende krefter, som uavladelig er i virksomhet svekker etterhvert trosgrunnlaget selv hos velmenende kristne. Dette er uunngåelig. Den daglige påvirkning av alt det som foregår rundt en kan man vanskelig fri seg fra. Den skadelige innflytelse som f. eks. Bultman utøver, der med sin bok JESU på en særdeles underfundig måte, under påskudd av avmytologisering rokker ved Jesu guddom og likeledes Robinson med sin bok ÆRLIGHET FOR GUD har gjort stor skade. De falske citater, de feilaktige såvel utgangspunkter som slutninger, har som underliggende mål åpenlyst den hensikt å bortforklare Jesu guddom og dermed ta bort autoriteten av hans ord. Mot disse og liknende nedbrytende krefter må kristenheten stå på vakt.

En fornyelse og styrkelse av troen er i dag påkrevet. Kristi ord må gjenvinne sin autoritet.

Grunnlaget for alt samfunnsliv er slektslivet. Det er ekteskapet som bærer samfunnet. Derfor må dets sakramentale verdighet fornyes. Den kunstige barnebegrensning må avvises som stridende mot ekteskapets guddommelige misjon — og opphav. Den utglidning som har funnet sted m. h. t. seksuallivet må stanses hvis ikke hele samfunnet skal forsumpes og gå til forfall. Derfor må de bånd kristendommen har belagt det med atter styrkes.

(Forts. neste side.)

Uunnværlig:

UTDRAG AV DEN HELLIGE MESSE

De norske messetekster som innføres fra 1. søndag i advent.

Kr. 2.—

ST. OLAV FORLAG

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlene i Sentrum og på Blindern.

Stedet for julegaver

Gode bøker - verdifulle gramfonplater - vakre julekrybber og annen religiøs kunst fra mange land.

ST. OLAV BOKHANDEL
Akersv. 5, Oslo 1

Åpent til kl. 16, fra 15. des. til kl. 18

VÅR PREKTIGHET

— Riktignok er vi motstandere av rasediskriminering og apartheid ute i verden, men utenlandsarbeiderne i Norge må vite at det er en grense.

Tegningen har vi tillatt oss å hente fra Arbeiderbladet. Den gir i dette nummeret en aktuell norsk kommentar til problemer vi møter i noen av høstens bøker — se bokanmeldelsene. — Forøvrig skal nevnes at pave Paul VI nettopp har sendt ut en motu proprio *Pastoralis Migratorum*. Vi kommer tilbake til den like over nyttår.

Red.

Når man betrakter samfunnet i dag — det er nok å lese avisenes spalter — er det på mange måter et trøstesløst syn. Ekteskaper inngås og oppløses uten hensyn til den guddommelige lov: «Hva Gud har sammenføyet skal menneskene ikke adskille.» Når hvert 5. ekteskap i Norge nu oppløses vidner det alene om det religiøse forfall. Den dypeste årsak må søkes i at ekteskapet ikke betraktes som et sakrament, at det ikke er bygget på sann oppriktig kjærlighet og at man ikke fatter at man i ekteskapet er Guds medarbeidere i hans skaperverk. Vår tidsalder er preget av menneskelige tragedier i et hittil ukjent omfang. Og det meste kan føres tilbake til at man har villet kaste av seg det kristne åk, nemlig de bånd man må pålegge sine sanser og lyster for å leve som fullverdige kristne. Et seksualliv løst fra den ekteskapelige kjærlighets bånd blir redusert fra å være det høyeste jordiske gode i Guds tjeneste til en rå brunst, som leder til videre fornektelse av Guds bud,

enten ved å forhindre befruktingen, eller hvor det ikke har lyktes, da ved abort, som må karakteriseres som drap av det mest forsvarsløse vesen. Man venter at det avkristnede samfunn skal gi sin velsignelse til disse handlinger — helst i lovs form — hvis resultat i siste instans er samfunnets undergang.

La oss, som bekjenner oss til den katolske kristne tro, finne tilbake til Kristi guddommelige lære og fordype oss i Hans ord og gjerning. Kanskje vi da også vil fatte bakgrunnen for Getsemane-nattens forferdelige lidelse. Erik Grant Lea.

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Søndag 7. desember: Patronatsfest med kunstnerisk underholdning i foreningslokalet etter 19-messen. Tegningsliste utlagt på St. Josephs Institutt. Listen inndras torsdag 4. desember. Interesserte damer er velkomne.

Mariakongregasjonens møte onsdag 3. desember bortfaller.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13
Alle dager unntatt lørdag

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARTIAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARTIAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hammer-
fest
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hønefoss
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Lillestrøm
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tromsø
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Trondheim
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

SANNHETENS-

(Forts. fra s. 342.)

både dumt og uopplyst å gjøre oppmerksom på noe så uinteressant som dyrs lidelser. Men det går an å resonere den andre veien: Hva hjelper det tyren at forfinede, høyintellektuelle tilskuere fornemmer det store filosofiske sus når de betrakter dens pinefulle kamp og død? Jeg minnes et sitat, av ukjent opprinnelse: «Helvete, det er et sted hvor vi mennesker har det akkurat slik dyrene har det her på jorden under vårt herredømme.»

Men det finnes heldigvis lyspunkter; fra anmeldelsens lumre atmosfære og ulne filosofi, flykter jeg til Albert Schweitzer og hans klare, kompromissløse krav: «Ærefrykt for livet», og Gandhis skjønne formulering, så full av varm kjærlighet til livet: «Alt som lever er min neste.» Men ingen av de to er katolikker!

Den overbærende og undskyldende toleranse kirkens menn alltid har vist det høykatolske Spanias grusomheter mot folk og fe, kunne med hell ha vært overført til andre områder hvor den har vært bittert savnet.

Sonia Løchen.

■ Innsenderen «tolker» frimodig min anmeldelse til det motsatte av hva den ga uttrykk for. Interesserte lesere får bla tilbake: Jeg er glad i dyr, og jeg avskyr denne «sporten». Det fritar ikke meg — eller Sonia Løchen — fra å begripe at noen altså liker den — og hvorfor.

hrm.

TROSAKT ELLER -

(Forts. fra s. 351.)

Den siste timen benytter sognepresten til å tale gutten inn i samvittigheten. Han advarer mot hykleri, og ber ham utsette konfirmasjonen hvis han ikke er sikker på seg selv. Gutten sier ikke et ord. Til slutt spør presten: «Tror du at konfirmasjonen er et sakrament, som skjenker deg den Hellige Ånds kraft, og er du villig til å gjøre hva du kan for å holde det du lover neste søndag?» «Ja,» sier gutten med løgn i øynene. Atter en gang kapitulerer presten vel vitende om at han på den ytterste dag skal stå til ansvar for Gud forat han lot en vek, usikker ungdom stå på kirkegulvet og lyve for Gud og mennesker. «Montro om jeg må bære dette ansvaret alene?» sier han til seg selv — — —.

P.S. Dette er ikke historien om konfirmanter i sin alminnelighet. For de fleste av våre katolske fermlinger mener det er dødsens alvorlig med mottagelsen av dette sakramentet. Det er historien om en viss type konfirmanter. Han eller hun finnes det flere av i alle menigheter. Det er et kors for alle sogneprester. Ingen foreldre — hvor trofaste de enn er mot sin religion — kan garantere at ikke nettopp deres sønn eller datter blir denne konfirmanter, som det her er fortalt om.

Montro om ikke prester og foreldre burde komme sammen og diskutere problemet åpent og fordomsfritt. Sammen kunne vi finne de riktige løsninger og fremfor alt — sammen kunne vi bære ansvaret.

p. Olav Müller.

TIDSSKRIFTET

Bladet ST. OLAV er et katolsk tidsskrift for kulturspørsmål og for religiøse spørsmål. Det vil i lys av Det annet Vatikankonsil og de siste års utvikling forsøke å informere om det som skjer i dagens verdenskirke. Og det vil stå i nær kontakt med norsk kulturliv — ST. OLAV har tradisjoner å hevde her. Men samtidig . . . (se neste side.)

BERGEN		
Gode Bergens-firmaer	1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN	
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Ustyrforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tif. 99 016 Bergen	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		
 Eches Farvhandel NYGÅRDSGT. 10	 Peter M. KOLDERUP Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy	OMEGA URMAKER FINCKELSEN I Nygårdsgaten v/Eldorado og i Sletten Shopping Senter
 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN		

FASTEAKSJONEN 1970

Caritas-lederne i Skandinavia har, etter det ST. OLAV får opplyst, hatt et møte i København for å ta standpunkt til fasteaksjonen neste år. Aksjonen er som kjent anbefalt av den nordiske bispekonferansen. Det ble vedtatt å gå inn for to projekter i Senegal for voksenopplæring i Caritas Danmarks regi og en poliklinikk i Uganda. I dette siste tiltaket er Caritas Norge allerede i gang med å bygge en avdeling for underernærte barn. De tre projektene vil tilsammen koste 310 000 kroner.

□

THOMAS AV AQUINOS FAMILIESLOTT

Under en reise til Pontecorvo sist vår gjorde vi holdt i Aquino da det ikke gikk noe direkte tog Roma—Pontecorvo.

Til tross for at Thomas av Aquino er født i Aquino blir stedet merkelig nok ikke særlig valfartet til, uten kanskje av de få som kjenner hans verker. Dette ville vel bare passere i et land som vrirler slik av turist-attraksjoner som Italia gjør.

At Aquino ligger i dvale er vel årsaken til at Thomas av Aquinos stilrene, vakre familieslott er forfalt til en ruin oppfylt av skrammel og søppel og i naboskap med en stinkende bensinstasjon. Katolikker verden over burde jo være interesserte i at dette verdifulle byggverk fra tidlig middelalder ble restaurert og målet for interesserte turister i dette distriktet som omfatter Pontecorvo — distriktet hvor Carl Johan var fyrste innen han ble utnevnt til konge av Sverige — og klosteret Montecassino som allerede besøkes av tusener og atter tusener av turister årlig — turister som ikke ville ha noe imot at distriktet bød på enda flere severdigheter.

Men innen Aquino kan innlemmes blant severdighetene må Thomas av Aquinos familieslott restaureres, og dette måtte det kunne skaffes kapital til gjennom en kronerulling verden over.

Fra Sekretariat of State ved Vatikanet fikk jeg på min henvendelse i anledning forslag om dette følgende svar:

«The Secretary of State is graciously directed by the Holy Father to acknowledge receipt of the message addressed to Him recently, and give expression to His appreciation of the sentiments which prompted it.»

Under audiens hos Paven dagen etter vårt besøk i Aquino ble det dessverre ikke anledning til å nevne tilstanden i helgenen, teologen, kirkedoktoren, filosofen, forfatteren og skytspatronen for de katolske universiteter, høyskoler og skolers fødeby — derfor ble en henvendelse etterpå sendt Hans Hellighet.

Christianne Undset Svarstad.
Bjerkebæk pr. Lillehammer.

- ST. OLAV

... er redaksjonen bl. a. interessert i godt stoff om «dagliglivet» i katolske menigheter landet rundt. Den lille rapporten i dette nummer fra Lillestrøm er et velkomment bidrag, vi håper på flere slike brev, fra Kristiansand, Halden, Bergen, Hamar, Trondheim, Hammerfest osv.

RED.

<p>Spesialforretning i RUSTFRITT STÅL For sykehusene</p> <p>KNUT JUUL CHRISTIANSEN</p> <p>Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT</p>
<p>TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S ERLING THORNE</p> <p>Kaj Munks vei 41, Oslo 8 Tlf. 23 02 40</p>
<p>Allslags snekkerarbeid utføres</p> <p>REIDAR MYRVOLD & SØN</p> <p>Gladsvei 23, Grefsen Tlf. 21 18 32</p>
<p>Byggevarer - Beslag - Ovner Verktøy - Fliser - Linoleum Tapeter - Farvehandlvarer Kjøkkenutstyr</p> <p>THIIS & CO. AS</p> <p>Haakon VII's gt. 1, Oslo Sentralbord 41 77 30</p>

OSLO	
<p>THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI</p> <p>Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo Telefon 20 40 02 - 20 70 02</p>	<p>KVALITET I KJØTT, FLESK OG PØLSEVARER</p> <p>FIAG</p> <p>Jens J. Andersen TØYENGT. 2. Oslo</p>

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

<p>T. S. JACOBSEN</p> <p>BEGRAVELSESBYRÅ</p> <p>Ullevålsvn. 1 - Oslo</p> <p>Tlf. 20 79 06 - 20 79 05 Privat 55 77 87 - 69 43 72</p>	<p>NEBB Stedet for alt elektrisk</p> <p>ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO</p>
--	--

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

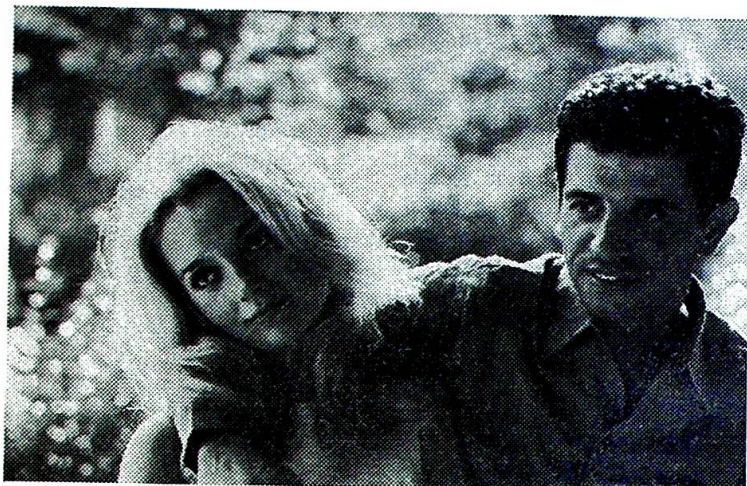
DEN GALE

Den romantiske ironien i *Jean Giraudoux'* poetiske scenefabel fra 1945, «Den gale fra Chaillot», er denne: De som styrer verden, de rike, de mektige, de hensynsløse, er så forstyrret i sine tanker og sin moral, at de virkelig «gale» blir riktige i sammenlikning. Dramaet var skrevet i et år da slike tanker sannelig var nærliggende, og om idéen lyder banal, så gjennomførte dikteren den briljant og poetisk: De forvirrede gamle damene i strøket ved Trocadero, overlevende inn i en rå tid da deres elskede Paris trues med å bli endevendt av griske oljespekulanter og hardhudede kumpaner, har selv ikke et fjernt forhold til den faktiske virkelighet. De har bare rett. Deres sykelige sikre intuisjon sier dem hvem som er venn og hvem som er fiende i den store, innbitte kampen om oljen under Eiffeltårnet.

«Den gale» er Aurélie, en dame med sus av sosietet og strutsefjær fra før 1910, trofast mot minnet om den smukke beileeren som lofte å komme, og aldri kom. Det tok hennes forstand — et par av hennes venninner er like utenfor, tilsammen utgjør de en stilfull og kaklende galematias, som *Katharine Hepburn*, *Giulietta Masina* og *Edith Evans* utleverer med stor bravur og fotside brusende skjørter.

Giraudoux holdt sin fabel om de gale damenes kamp og seier over maktmenneskene i et blålig lys av vanvidd og hjertelag, drøm og visdom, som rommet elskelig poengterte sannheter om hvor hjerteløs den såkalt «sunne» fornuft gjerne arter seg. «Den gale fra Chaillot» ble en teatrets verdenssuksess, i Oslo har både Folketeateret og Nationaltheatret oppført stykket.

Bryan Forbes, regissøren bak denne filmversjonen, er en meget fin fotograf, og øyet får farveflekker i et parisisk flimmer som kan minne om den store maleeren *Renoir*, en av hans efterkommere har da også vært med på å lage filmen. Men drømmen og poesen hos dikteren får ellers en noe hard behandling, i et manuskript som er modernisert og flikket på med litt for stor frimodighet — her er også atombombe og kald krig kommet med. *Yul Brynner*, *Donald Pleasance*, *Charles Boyer*, *Otto Homolka* og *Jean*

CAROLINE CELLIER og AMIDOU i «Livet, Kjærligheten, Døden» (La Vie, L'Amour, La Mort), Claude Lelouch's første film - også i farver - etter «En mann og en kvinne» og «Leve for å leve».

Marais danner et praktfullt galleri av skurker, som velfortjent lokkes ned til kjelleren og glemselen av en suverén *Katharine Hepburn* til slutt. *Danny Kaye* har en liten karakterrolle og gjør den større enn den er, med sikker beregning.

RITUALMORD

Noe helt annet er den begavede franske filmskaperen *Claude Lelouch's* nye film «Livet, kjærligheten og døden». Etter sjarmeresuksessen «En mann og en kvinne» fra 1967 laget Lelouch en noe tvetydig og uklar film («Leve for å leve») som lå føljetongen og smakløsheten farlig nær. Her kommer Lelouch sterkt tilbake. Hans nye film er et voldsomt angrep på dødsstraffen i fransk straffepleie — et angrep som rammer med knusende tyngde. Man får tro at mange har villet hjelpe Lelouch med å føre slaget frem: Blant aktørene i den gruvekkende henrettelses-scenen i *La Santé*-fengselet i Paris gjenkjenner denne anmelder en kollega og venn som vitterlig er fengsels-

prest sammesteds — vi kommer så nær den autentiske sannhet som vi kan regne med å oppnå.

Den er nokså rystende: «Toléro» — en spansk fremmedarbeider i Paris har to tilværelser, ut fra et klart schizofrent mønster. Øm familiefar og elsker med halve seg — sedelighetsforbryter av den drepende sorten med resten av personligheten. I en tett fortelling, der *gangen* i handlingen er ypperlig bygget opp, viser Lelouch oss hvordan Toléro (*Umidou*) innsirkles av politiet, forhøres, tilstår, fengsles, dømmes og henrettes. Sterkt og slående sannsynliggjør han det han har på hjertet: at her blir et sykt menneske ført gjennom en opprørende menneskebehandling frem til samfunnets ritualmord ved giljotinen.

Det er en stram og sint film, beregnet på solide nerver. Noen har dét, og tåler vel å se hva ennå noen — så utrolig det kan synes — må gjennomleve. En anklage som huskes, og i en profesjonelt fremragende form, fra en betydelig filmskaper.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonses: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.